

Barne- og familiedepartementet
Levert digitalt
Postboks 8036 Dep
0033 Oslo

Saksbehandler:

Kasper Gisholt

Vår ref.

25/217

Dato:

18.06.2025

Svar på høring om innrapporteringsplikter til Finansportalen

Barne- og familiedepartementet har sendt på høring forslag om plikt til innrapportering av gebyrer og priser mv. til Finansportalen for selskaper som tilbyr verdipapirfond og pensjonsprodukter på det norske forbrukermarkedet.

Forbrukerrådet støtter forslaget, som legger grunnlaget for at norske fonds- og pensjonssparere vil få tilgang til oppdaterte sammenlikningstjenester på Finansportalen som vil sette forbrukerne i stand til å få en bedre oversikt over markedet, og sette dem i stand til å ta opplyste valg. Forbrukerrådet mener derfor at:

- Innrapporteringsplikt for fondsdistributører er nødvendig for at fondstjenesten på Finansportalen skal kunne vise meningsfulle sammenlikninger, hvor alle relevante priselementer (gebyrer) på verdipapirfond som tilbys norske forbrukere inngår
- Innrapporteringsplikt for selskaper som tilbyr pensjonsprodukter er nødvendig for å sikre at dagens frivillige innrapporteringspraksis til Finansportalen opprettholdes, og at fremtidige tilbydere av pensjonsprodukter også vil foreta slik innrapportering
- Innrapporteringsplikten bør omfatte «produkter det informeres om på Finansportalen». Dette vil gjøre det enklere å kreve innrapportering av priser og gebyrer fra næringsdrivende dersom Finansportalen på et senere tidspunkt skulle lansere sammenlikningstjenester for finansielle produkter og/eller tjenester som ikke det informeres om på Finansportalen i dag

Bakgrunn

Rapporteringsplikt til Finansportalen for distributører av verdipapirfond og pensjonsprodukter vil bidra til økt måloppnåelse knyttet til Finansportalens formål:

- Hjelp forbrukeren til å orientere seg i et marked med stadig flere og mer kompliserte produkter og tjenester, og til å velge ut relevant informasjon
- Gi oversikt over informasjon og data på et strukturert vis, korrekt og med mulighet til å sammenlikne produkters vilkår og pris
- Gi ikke-profesjonelle aktører kunnskap om og forståelse for produkter og tjenester mv. for å kunne ivareta sine interesser i markedet

Uten nøyaktige opplysninger om samlede gebyrer for henholdsvis fond- og pensjonssparing, mister fonds- og pensjonstjenestene i Finansportalen sin nytteverdi for forbrukerne. De senere års utvikling i fondsmarkedet, hvor stadig flere fond tilbys som nettofond med tilhørende plattformgebyrer fra fondsdistributørene, har gjort fondstjenesten på Finansportalen stadig mindre relevant og ufullstendig. Per i dag vises ikke nettofond på Finansportalen fordi de enkelte fondenes plattformgebyrer ikke rapporteres inn til portalen. Forbrukerrådet støtter derfor forslaget fra Barne- og familiedepartementet (BFD) om at distributører av verdipapirfond og leverandører av pensjonsprodukter pålegges plikt til å rapportere prisopplysninger for sine tjenester til Finansportalen for å styrke informasjonen for forbrukerne, og sette dem i stand til å gjøre relevante sammenlikninger.

Nærmere om rapporteringsplikt for verdipapirfond

En plikt er nødvendig for å sikre innrapportering av prisopplysninger fra hver enkelt fondsdistributør. Dersom innrapportering av prisopplysninger for fondsdistributører skulle baseres på frivillighet, ville ikke Finansportalen kunne tilby en fullstendig markedsoversikt til hjelp for norske fondssparere.

Rapporteringsplikten må omfatte hvert enkelt verdipapir som tilbys hos en distributør: Uten å kjenne til hvilke gebyrer som belastes forbrukeren for hvert enkelt fond, inkludert plattformgebyr med fradrag av eventuell tilbakebetalt returprovisjon, er det ikke mulig å beregne totale årlige gebyrer for de enkelte fondene. De kan da heller ikke sammenlignes på Finansportalen.

Prisopplysninger (plattformgebyrer og returprovisjon som tilbakebetales til forbruker) som gjelder for hvert enkelt fond fra hver enkelt fondsdistributør

som tilbyr fond til norske forbrukere er ikke tilgjengelig fra andre aktører, som f.eks. fra Euronext/Verdipapirfondenes forening (VFF) eller Morningstar.

Forbrukerrådet støtter forslaget om at rapporteringsplikten utformes som en generell bestemmelse om prisopplysninger for verdipapirfondtjenester, dvs. at plikten ikke konkretiseres til forvaltningsgebyr, transaksjonsgebyr, returprovisjon, plattformgebyr, og ev. andre kostnader. Hensikten er at alle gebyrer knyttet til et bestemt fond kjøpt hos en bestemt distributør eller direkte hos forvalter (som da er distributør), skal opplyses til portalen. En generell bestemmelse har i tillegg den fordelen at den vil omfatte eventuelle nye relevante kostnadselementer som måtte komme til i fremtiden.

Forbrukerrådet støtter forslaget om å innføre plikt til å rapportere opplysninger om verdipapirfondtjenester i prisopplysningsforskriften § 14. Da omfattes distributørene mfl. av plikten til å formidle opplysningene på den måte Finansportalen krever, også via API.

Nærmere om rapporteringsplikt for pensjonsprodukter

Forskriftsfesting av rapporteringsplikt for pensjonstjenester vil sikre opprettholdelse av dagens rapporteringspraksis som har kommet i stand gjennom en god dialog med bransjen/Finans Norge. Samtidig vil det sikre innrapportering fra eventuelle nye leverandører av pensjonstjenester som måtte komme til i fremtiden. Forskriftsfesting er derfor viktig for å sikre at Finansportalen kan fortsette å vise et fullstendig bilde av markedet for pensjonsprodukter.

Forbrukerrådet støtter derfor de foreslåtte endringene i prisopplysningsforskriften § 14 som vil innebære en forskriftsfesting av den etablerte praksisen hvor selskaper som tilbyr pensjonsprodukter rapporterer relevante gebyrer til Finansportalen.

Rapporteringsplikt for pensjonstjenester hjemlet i prisopplysningsforskriftens §14 vil og også innebære muligheten for å kunne kreve innrapportering via API, jf. at innrapporteringen skal gjøres «på den måte som fastsettes av portalen».

Forbrukerrådet støtter departementets forslag til definisjon av pensjonsprodukter. Kapitalforsikring blir ofte tilbud og markedsført som et produkt egnet for sparing til pensjon. Kapitalforsikring vil dermed typisk omfattes av denne beskrivelsen av pensjonsprodukter. Hva angår tvilstilfellene, så kan det imidlertid reises spørsmål ved om det vil utgjøre et vedtak etter forvaltningsloven § 2 dersom Finansportalen skal avgjøre disse. Som departementet skriver i høringsnotatet, er det *Forbrukertilsynet* som fører tilsyn med prisopplysningsforskriften. Om man går for "alternativ 1" i departementets forslag, foreslår vi derfor at plikten formuleres sånn at den omfatter "pensjonsprodukter og sammenliknbare produkter". Det avgjørende

for om foretak skal ha opplysningsplikt for gitte produkt, bør være om det er tale et produkt som er *egnet til å bli sammenligna* i Finansportalen.

Vedr. Økonomiske og administrative konsekvenser

De økonomiske og administrative konsekvensene for næringen i forbindelse med innføring av den foreslåtte rapporteringsplikten antas å være relativt små. For rapportering av gebyrer mv. for verdipapirfond er det rimelig å anta at alle disse dataene foreligger i strukturerte databaser hos de enkelte selskapene. Dette er data som fondsdistributørene uansett holder tilgjengelig for sine kunder på digitale salgs- og kommunikasjonsplattformer i dag. Det fremgår av prislister som er tilgjengelig på enkelte selskapers nettsider og øvrige digitale plattformer i dag at informasjonen allerede er strukturert med forvaltningsgebyrer, plattformgebyrer, returprovisjoner mv. per verdipapirfond (ISIN).

Forbrukerrådet vil utvikle de aktuelle APlene som vil bli benyttet til overføring av data fra selskapene til Finansportalen. Næringens kostnader i forbindelse med bruk av APlene for overføring av data til Finansportalen vil derfor være begrenset. Forbrukerrådet har grunn til å tro at fondsforvaltere og distributører har datasystemer som enkelt kan tilpasses maskinell overføring til Finansportalen (jf. bruk av API), uten større tilpasningskostnader.

Forskriftsfesting

Forbrukerrådet støtter primært alternativ 2, jf. høringsnotatets punkt 8 Forslag til forskriftsendringer. I alternativ 2 foreslås det innrapporteringsplikt for «produkter det informeres om på Finansportalen». Ved valg av alternativ 2 vil det ikke være behov for endringer i prisopplysningsforskriften dersom det senere skulle komme til nye produkter og tjenester som det vil bli informert om på Finansportalen. For eksempel dekker dagens innrapporteringsplikt i finansforetaksforskriften kun skadeforsikringsprodukter. Ved valg av alternativ 2 ville også livsforsikringsprodukter bli omfattet av innrapporteringsplikt, dersom Finansportalen skulle bli utvidet til også å dekke livsforsikringsprodukter. Forbrukerrådet støtter subsidiært alternativ 1 slik det er beskrevet i punkt 8 i høringsnotatet.

Vennlig hilsen

Forbrukerrådet

Tove Bø Laundal
Fungerende avdelingsdirektør

Kasper Gisholt
seniorrådgiver